

L N B

L A T V I J A S
N A C I O N Ā L Ā
B I B L I O T Ē K A

Atbalsta pasākumi reģionu galveno bibliotēku krājuma papildināšanai

- Solvita Ozola
- LNB Bibliotēku attīstības centrs
- solvita.ozola@lnb.lv
- 2021. gada 16. decembris

Atbalsta pasākumi reģionu galveno bibliotēku krājuma papildināšanai

- **Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām. Kārtība, kādā notiek bezatlīdzības izdevumu pieņemšana piedāvāšanai Latvijas bibliotēkām;**
- **Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK);**
- **Programma «Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām».**

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs pieņem bezatlīdzības izdevumus (turpmāk tekstā – izdevumi) un koordinē to tālāku nodošanu Latvijas bibliotēkām.
- 2020.gada februārī tika izstrādāta un pieņemta «Kārtība, kādā notiek bezatlīdzības izdevumu pieņemšana piedāvāšanai Latvijas bibliotēkām».
- ❖ Bezatlīdzības izdevumu nodošana bibliotēkām ir krājuma papildināšanas veids, ar kura palīdzību bibliotēkas bez maksas saņem izdevumus, ar kuriem pēc tam rīkojas atbilstoši saviem ieskatiem. LNB nav atbildīga par izdevumu nākotni katrā atsevišķā bibliotēkā.

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- Bezatlīdzības izdevumi ir izdevējdarbības produkcija (grāmatas un citi informācijas nesēji), kas tiek piedāvāti bibliotēkām bez maksas (bez atlīdzības).
- LNB BAC pieņem tikai tādus izdevumus, kas tiek nodoti bez atlīdzības. LNB BAC nepieņem izdevumus par atlīdzību, kā arī neveic izdevumu pārdošanu.
- Bezatlīdzības kārtā izdevumi tiek pieņemti no:
 - Valsts pārvaldes iestādēm, t.sk.no ministrijām un to padotībā esošām valsts iestādēm;
 - Augstskolām, pētniecības institūtiem;
 - Ārvalstu vēstniecībām, diplomātiskām un konsulārām pārstāvniecībām.

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- **Latvijas Universitāte sadarbībā ar LR Kultūras ministriju** nodod zinātnisko rakstu krājumu: *Starpdisciplinārā konference "Grāmata. Zīme. Krāsa."* / Sastādītāja un zinātniskā redaktore Dr.phil. Ineta Kivle, zinātniskie recenzenti Dr.phil. Raivis Bičevskis, Dr.philol. Beata Paškevica, literārā redaktore Vita Aišpure, angļu tekstu redaktore Edīte Muižniece.- Rīga: LU Akadēmiskās bibliotēkas Starpnozaru pētniecības centrs, 2020.- 160 lpp. ISBN 9789984844084 (176 eks.);
- **LR Ārlietu ministrija** nodod bibliotēkām grāmatu: *Mihails Volohovs, Inese Runce. 100 gadi patiesuma un uzticēšanās garā : diplomātiskās attiecības starp Latvijas Republiku un Svēto Krēslu = 100 Years of Sincerity and Confidence : diplomatic relations between the Republic of Latvia and the Holy See = 100 anni di sincerità e fiducia : le relazioni diplomatiche tra la Repubblica di Lettonia e la Santa Sede* / Mihails Volohovs, Inese Runce; zinātniskā konsultante Dr.hist. Anita Čerpinska; literārā redaktore Ilze Antēna; tulkojums angļu valodā: Sundars Vaidesvarans; [priekšvārds]: Edgars Rinkevičš.- Rīga: Latvijas Republikas Ārlietu ministrija, 2021.- 383 lpp. : faksimili, ilustrācijas, portreti. ISBN 9789934901805 (228 eks. bibliotēkām pēc ĀM apstiprināta saraksta);
- **Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds** nodod bibliotēkām grāmatu: *Kristaps Lamsters. Mūsdienu ledāji / Kristaps Lamsters;* recenzenti: Dr.geol. Vitālijs Zelčs, Dr.geol. Juris Soms. Dr.geol. Jānis Karušs; redaktore Ieva Zarāne; kopsavilkumu angļu valodā rediģējusi Andra Damberga; vāka dizainu veidojusi Baiba Lazdiņa.- Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2021.- 261 [2] lpp. ISBN 9789934186325 (300 eks.);
- **MK Komisija sadarbībā ar Latvijas Okupācijas izpētes biedrību** nodod bibliotēkām grāmatu: *Jānis Riekstiņš. "Kulaku kā šķiras likvidācija" – Latvijas turīgās zemniecības sagraušana / literārā redaktore Inese Straume.*- Rīga: Tieslietu ministrija, 2021.- 152 lpp ISBN 9789934836336 (790 eks.);
- ❖ Šogad izdevumus bibliotēkām nodevušas tādas valsts pārvaldes iestādes, kā: LR Kultūras ministrija, LR Ārlietu ministrija, LR Ekonomikas ministrija, LR Iekšlietu ministrija, LR Tieslietu ministrija, Valsts Drošības dienests, Latvijas Universitāte, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, MK Komisija PSRS okupācijas režīma nodarīto zaudējumu aprēķināšanai, Centrālā statistikas pārvalde, Lauku atbalsta dienests, Augstākā tiesa u. c..

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- LNB BAC pieņem nodošanai Latvijas bibliotēkām visu valsts iestāžu izdotos materiālus, tādā veidā sekmējot valstiski svarīgas informācijas izplatīšanu Latvijas sabiedrībai.
- Bezatlīdzības kārtā tiek pieņemti arī izdevumi, kuru izdošanu pilnībā vai daļēji finansējusi valsts. Tiek pieņemti izdevumi, kas izdoti valsts atbalstīto projektu ietvaros, tajā skaitā Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstītos izdevumus.

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- **LNB Atbalsta biedrība sadarbībā ar uzņēmēju, "Vītolu fonda" un Likteņdārza īstenotāju - "Kokneses fonda" dibinātāju Vili Vītolu** nodod bibliotēkām grāmatu: Edžus Vējiņš. Nepārbraukušie: *Vija un Valentīnas Vītolu dzīvesstāsts* / Edžus Vējiņš; māksliniece Daiga Brinkmane; literārais redaktors Oskars Lapsiņš.- [Rīga]: UGI, 2020.- 334 lpp. ISBN 9789934231261 (800 eks.);
- **1991.gada Barikāžu dalībnieku biedrība** nodod bibliotēkām grāmatu: Romualds Ražuks. Latvijas Tautas fronte barikādēs / recenzenti Dr.his. Jānis Ķeruss, Dr.habil.sc. Kārlis Krēsliņš; konsultanti Renārs Zaļais, Inguna Ēbele, Jeremejs Reinis Druvietis, literārā redaktore Ieva Kalniņa.- Rīga: 1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība, 2021.- 348 lpp. ISBN 9789984956862 (1500 eks. visām publiskajām bibliotēkām, reģionālajām augstskolu un vidusskolu bibliotēkām); Grāmatā izmantoti 1991.gada barikāžu muzeja, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes nodaļas, Latvijas Kara muzeja, Kuldīgas novadpētniecības muzeja un Lietuvas Centrālā valsts arhīva krājuma materiāli. Grāmata izdota ar Ministru kabinetā apstiprinātā 1991.gada barikāžu 30 gadu atceres pasākumu plāna un Valsts kultūrkapitāla fonda finansiālo atbalstu.
- **Latvijas Politiski represēto apvienība** nodod bibliotēkām grāmatu: Mēs neaizmirsīsim...1939 – 1991. Katalogs / Sastādītāji Edmunds Būmanis un Laimdota Podze.- Rīga: "Laika grāmata" SIA Vesta LK, 2020.- 160 lpp. ISBN 9789934511783 (300 eks.); Uzziņu izdevumā sastādītāji Edmunds Būmanis un Laimdota Podze apkopojusi deportēto, Latvijas nacionālo karavīru un pretošanās kustības dalībnieku grāmatās izdotās atmiņas, literāros darbus un dokumentus. Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu.
- **Biedrība "Ascendum"** nodod bibliotēkām grāmatu: Garā Pupa. *Dzejas gadagrāmata bērniem 2021* / Sastādītāja un redaktore, komentāri un atdzejojumi: Inese Zandere; ilustrācijas: Normunds Ozols. – Rīga: Ascendum, 2021.- 223 lpp. ISBN 9789934879593 (700 eks.);
- **Latvijas vecāku organizācija "Mammāmntētiem.lv"** nodod bibliotēkām tematiskus izdevumus: "Zīdāinis / Jūnijs-Augusts 2021", "Bērna uzturs / Vasara 2021" un "Bērns un tehnoloģijas / Jūnijs-Augusts 2021" (katru izdevumu 780 eks.); Žurnāli pieejami arī elektroniski: <https://www.mammamuntetiem.lv/zurnali>

Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām

- Savukārt, no juridiskajām un fiziskajām personām bezatlīdzības izdevumi tiek pieņemti, iepriekš saskaņojot ar reģionu galvenajām bibliotēkām, t.i.:
 - izdevējs informē LNB BAC par piedāvāto izdevumu nosaukumiem un to eksemplāru skaitu;
 - LNB BAC par piedāvājumu informē reģionu galvenās bibliotēkas, kuras izvēlas vai un cik eksemplārus vēlētos saņemt savam reģionam (publiskajām, skolu, augstskolu bibliotēkām) un savu atbildi sniedz nedēļas laikā;
 - LNB BAC divu nedēļu laikā no piedāvājuma saņemšanas brīža izdevēju informē par vēlamu eksemplāru skaitu un vienojas par piegādi LNB BAC.

Aptaujas. *Daži piemēri:*

Grāmata “Gribam būt ģimene” ir veltīta topošajām un jaunajām ģimenēm kā ceļvedis stipras ģimenes veidošanā. Grāmatas izdevējs ir “Roche Latvija” sadarbībā ar vecāku organizāciju “Mammamunteti.lv”.

Līdz 7.jūlijam google koplietošanas dokumentā ierakstīt nepieciešamo eksemplāru skaitu –

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1lqhparVxo8KNM5Afi9fU6t8DvLRuhEHd4Ztt_gSoinl/edit?usp=sharing

Vairāk par grāmatu skatīt šeit:

https://www.roche.lv/lv/jaunumi/izn_kusi-gr_mata-topo-ajm-imenm--gribam-bt-ime---saemama-bez-m.html?fbclid=IwAR0nMGtCAFvRQgINyFFk1g2mEP20nnPkJipsqObuTFApXcMVZ-zXFUt1Q7g

Aptaujas. *Daži piemēri:*

Tiek izsludināta aptauja par Baltijas-Kazahstānas ekonomiskās attīstības asociācijas 2020.gadā izdoto Abaja dzejas krājumu latviešu valodā “Ērgļa acis” bibliotēku krājumu papildināšanai!

Līdz 26.martam google koplietošanas dokumentā ierakstīt nepieciešamo eksemplāru skaitu -

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1sCTCVzO-HdYSg3cGegEN4xHg9EnpCbVr0NssjQELdUU/edit?usp=sharing>

Tas ir atkārtots izdevums 1970.gada Latvijā publicētajam krājumam. Izdevuma vāku un preses relīzi var apskatīt: <https://www.acadlib.lu.lv/par-mums/zinas/zina/t/63191/>

Svarīga informācija:

Lūdzu pievērsiet uzmanību par pieejamo grāmatas eksemplāru skaitu!

Ja grāmata nav vajadzīga attiecīgās bibliotēkas krājumā, lūgums ielikt ciparu “0”.

Aptaujas. *Daži piemēri:*

Tiek izsludināta aptauja par grāmatu: **Danusēvičs, Henriks. Настольная книга по гигиене для предприятий торговли: основные направления надлежащей гигиенической практики для предприятий розничной торговли (небольших магазинов) - самоконтроль (НАССР) на пищевом предприятии.- [Rīga]: [Latvijas Tirgotāju kamera], [2017] 64 lpp. ISSN 1407-3854.** bibliotēku krājumu papildināšanai.

Līdz 29.jūnijam google koplietošanas dokumentā ierakstīt nepieciešamo eksemplāru skaitu -

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Yvdymv0Ck-MokjYwnxSULBVYYrqIXsNHXP6qm-ayRZQ/edit?usp=sharing>

Pielikumā: informācija par grāmatu “**Настольная книга по гигиене для предприятий торговли**” (ieskenēts grāmatas vāka attēls, titullapa un satura rādītājs).

Svarīga informācija:

Lūdzu pievērsiet uzmanību par pieejamo grāmatas eksemplāru skaitu!

Ja grāmata nav vajadzīga attiecīgās bibliotēkas krājumā, lūgums ielikt ciparu “0”.

Bezatlīdzības izdevumi bibliotēku krājumos

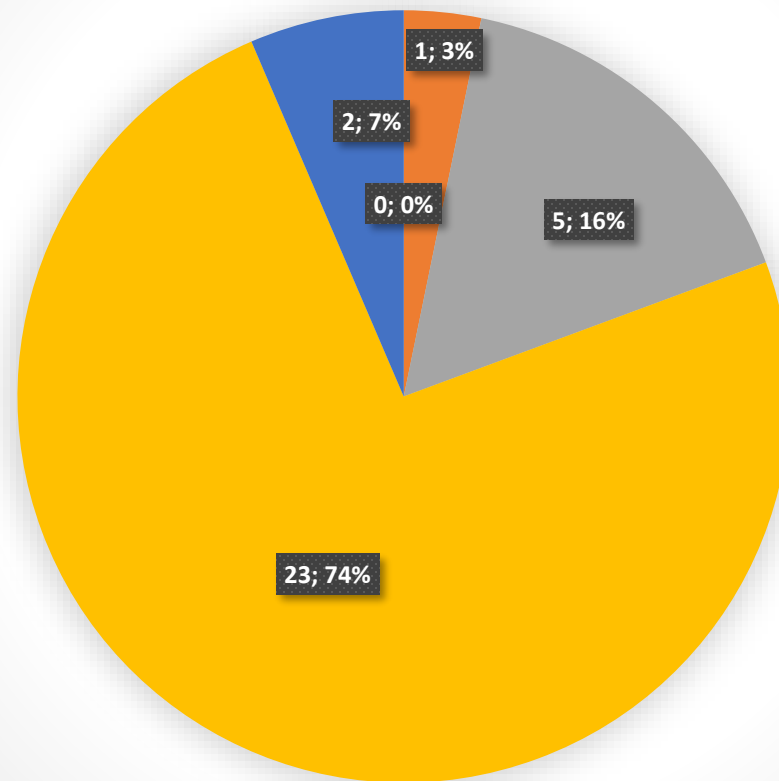
2019.gadā tika veikta aptauja par bezatlīdzības izdevumu nozīmīgumu un lietderīgumu

- Aptaujas mērķis: noskaidrot bezatlīdzības izdevumu nozīmīgumu un lietderīgumu bibliotēku krājumos.
- Respondenti: reģionu galveno bibliotēku krājuma komplektēšanas speciālisti. Piedalījās 31 respondents.
- Aptaujas objekts: bezatlīdzības izdevumi.

* Bezatlīdzības izdevumu nodošana bibliotēkām ir krājuma papildināšanas veids, ar kura palīdzību bibliotēkas bez maksas saņem izdevumus, ar kuriem pēc tam rīkojas atbilstoši saviem ieskatiem. LNB nav atbildīga par izdevumu nākotni katrā atsevišķā bibliotēkā.

Cik noderīgi kopumā ir no LNB saņemtie bezatlīdzības izdevumi?

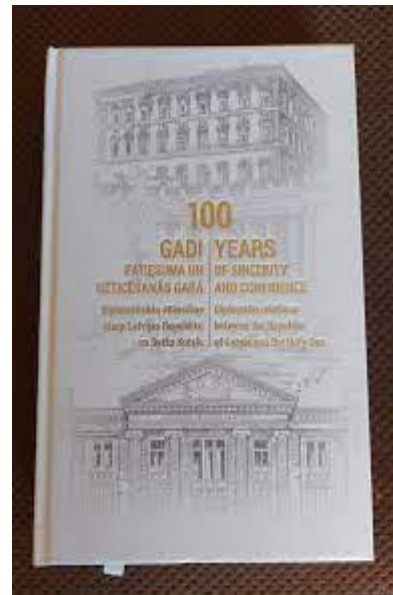
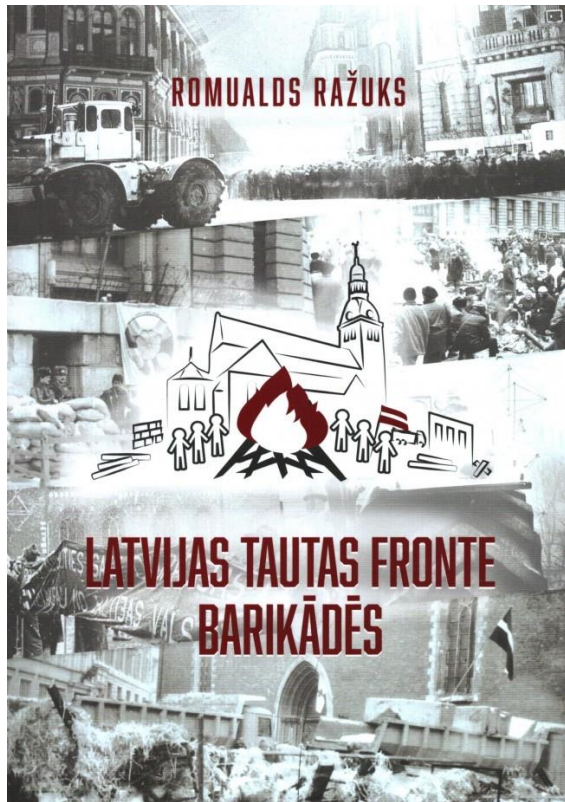
Izdevumu noderīgums kopumā procentuāli

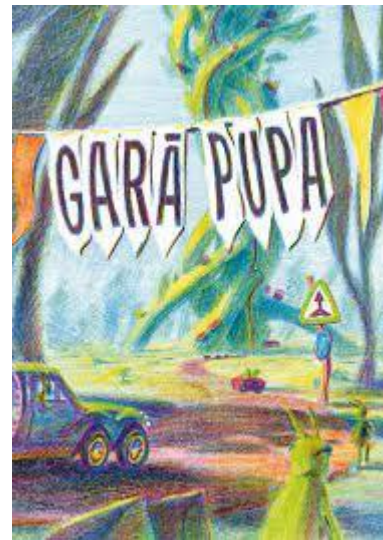
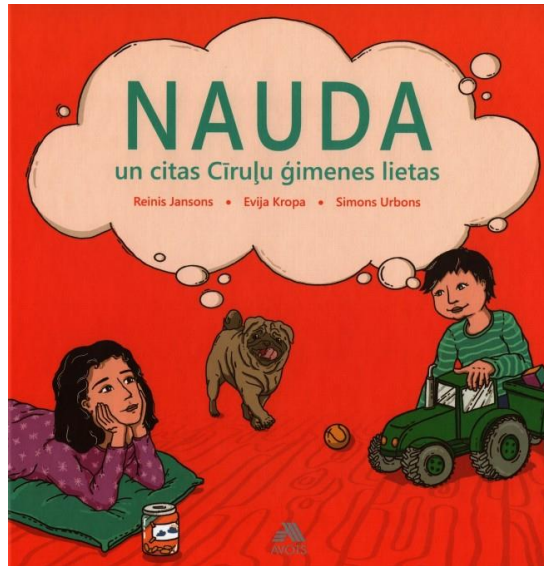
Secinājumi. Ierosinājumi

- Izveidojām krājuma komplektēšanas speciālistu e-pastu vēstkopu;
- Turpinām sūtīt apkopojošu informāciju par kārtējā mēnesī ienākušajiem bezatlīdzības izdevumiem;
- Par lielākiem un nozīmīgākiem bezatlīdzības izdevumiem izsūtām atsevišķu informāciju;
- Prioritāte nozaru literatūrai un valsts iestāžu izdotiem izdevumiem;
- Lūgums pašiem uz vietas vairāk iedziļināties un izvērtēt ienākušos izdevumus. Bibliotēkas pašas rīkojas ar tiem atbilstoši saviem ieskatiem;

Lielākie, apjomīgākie un nozīmīgākie bezatlīdzības izdevumi šajā gadā.

Lielākie, apjomīgākie un nozīmīgākie bezatlīdzības izdevumi šajā gadā.

Mēs neaizmirsīsim...

1939 – 1991

KATALOGS

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

- Izstrādāts un pieņemts Brīvpieejas apmaiņas krājuma (BAK) profils.
- Krājuma veidošanas mērķis un uzdevumi.
- LNB Brīvpieejas apmaiņas krājumu (turpmāk tekstā – BAK) pārziņa un veido LNB Bibliotēku attīstības centrs.
- BAK veido grāmatas un citi poligrāfiskie izdevumi: LNB krājuma dubleti, dāvinājumi no dažādām organizācijām un privātpersonām Latvijā un ārvalstīs.
- BAK **mērķis**: nodrošināt atbalstu Latvijas bibliotēkām un citām ieinteresētām kultūras institūcijām krājuma veidošanā.
- BAK **mērķauditorija**: Latvijas publiskās, skolu, augstskolu, zinātniskās un speciālās bibliotēkas, muzeji un citas institūcijas, kuru pārziņā ir bibliotēkas vai informācijas centri.

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

- *BAK pamatuzdevumi:*

veidot brīvpieejas apmaiņas krājumu Latvijas bibliotēkām;

pieņemt liekos eksemplārus no LNB pamatkrājuma un Obligāto eksemplāru nodaļas;

pieņemt dāvinājumus no organizācijām un privātpersonām Latvijā un ārvalstīs;

bez atlīdzības izsniegt izdevumus citām Latvijas bibliotēkām, muzejiem, augstskolām, pārējām institūcijām gan krājumu papildināšanai, gan nolietoto grāmatu aizvietošanai ar identiskām grāmatām.

- Krājuma sastāvā ir dažādi *izdevumu veidi*: grāmatas, periodika, turpinājumi, kartogrāfiskie materiāli, lasāmatmiņas kompaktdiski (CD-ROM) u.c.

- *Tematiskais aptvērums*: pārstāvētas gandrīz visas zinātņu nozares, visplašāk – daiļliteratūra un literatūra bērniem. Kārtojums krājumā ir sistemātisks, pa nozarēm.

❖ *BAK krājums ir mainīgs un neprognozējams.*

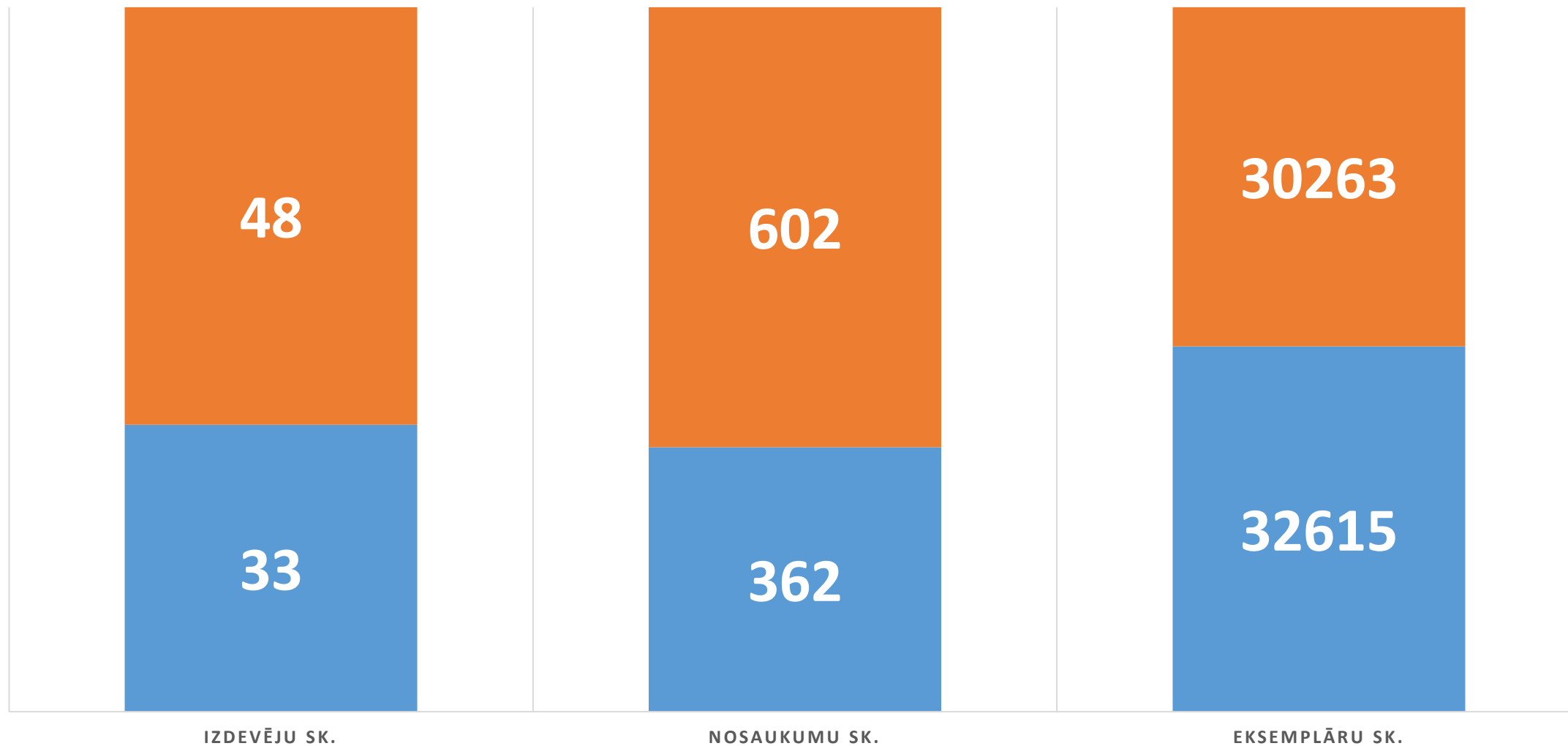
Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām

- Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām īstenota, pamatojoties uz Latvijas Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 seku likvidēšanai. Iepirkumam piešķirtais finansējums tiek piešķirts no valsts budžeta līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem.

Programma tiek īstenota jau divus gadus (2020.un 2021.gadā) un ir paredzēta arī nākamajā gadā.

- Programmas īstenotājs: Latvijas Nacionālā bibliotēka
- Grāmatu iepirkums tiek realizēts gan, lai atbalstītu krīzes skarto grāmatniecības nozari, kuras apgrozījums noteikto darbības ierobežojumu dēļ ir būtiski krities, gan, lai papildinātu Latvijas publisko bibliotēku krājumus ar pēdējo gadu izdevumiem, vienlaikus pastarpinātu atbalstu sniedzot arī grāmatu autoriem un ilustratoriem.
- Grāmatu iepirkuma programmas īstenošanai Latvijas Nacionālā bibliotēka objektīvai un kvalitatīvai izdevumu izvēlei izveidoja vairāku pakāpju atlasu. Vispirms LNB aicināja grāmatu izdevējus iesniegt izdevumus. Pēc tam iepirkamo izdevumu izvērtēšanai, piedāvājumu saraksta papildināšanai un kritēriju precizēšanai tika pieaicināti pieredzējuši eksperti gan no bibliotēku un literatūras jomas, gan no Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas, kā arī tika pieaicināti 2 neatkarīgie konsultanti no Kultūras ministrijas.

■ 2020 ■ 2021

2021 2020

tulkojumi eks. %

oriģinālit. eks. %

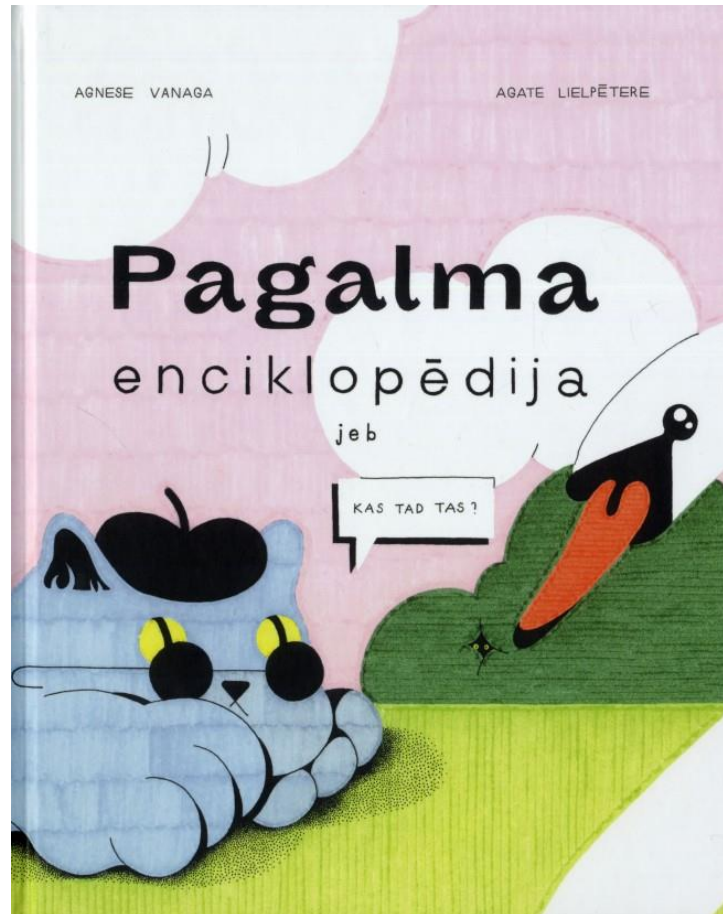

0 10 20 30 40 50 60 70

TOP grāmatas

2020

374 eks.

2021

266 eks.

Paldies par
uzmanību!